

**Стратегия
на Съюза на инвалидите в България
за постигането на достоен живот
за хората с увреждания
2009 – 2013 година**

Май 2009

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВСТЪПЛЕНИЕ	1
1. ВЪВЕДЕНИЕ	2
2. ПРЕДСТАВЯНЕ НА СИБ	3
3. МИСИЯ	11
4. ХАРТА НА ЦЕННОСТИТЕ	11
5. СТРАТЕГИЧЕСКИ ВЪПРОСИ	13
5.1 Защо е необходима стратегията	13
5.2 Фактори, влияещи на стратегията СИБ	14
5.3 SWOT анализ на СИБ	19
5.4 Ключови въпроси	20
6. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА	21
6.1 Визия, цели, стратегически направления	21
7. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	23
8. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА	36
9. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА, АКТУАЛИЗАЦИЯ	36

Встъпление

Настоящият документ е подготвен в рамките на оказаната експертна помощ на Съюза на инвалидите в България (СИБ) в изработването на ярна и правилна стратегия и план за действие, които да укрепят организацията и да се постигне сериозен напредък по отношение на равнопоставено и устойчиво развитие на общността на хората с увреждания в България.

Оказаното съдействие се осъществи като част от проекта “Съюзът на инвалидите в България – модерна европейска организация – коректив и партньор на местната администрация”, финансиран от ОПАК и ЕСФ. По време на разработване на стратегията бяха проведени редица консултации със СИБ (Управителен съвет, експерти, членове, международни експерти), с цел разглеждане на следните въпроси: настоящи и бъдещи възможности и капацитет на СИБ; очаквания на членовете по отношение привличане на финансиране от Европейските структурни фондове и оперативните програми, реалната и потенциална роля, която организацията може да играе, както и проблемите и състоянието на хората с увреждания в България. Освен направените консултации, беше извършено документално проучване на успешни практики и модели в България и Европейските страни в сферата – планиране стратегическото развитие на НПО на и за ХУ, експертен доклад от проведеното проучване във фокус групи сред общността на хората с увреждания за проблеми в организацията и виждания за развитието на СИБ, „Насоки за дейността на СИБ през периода 2006 – 2011 година”.

Проф. Евгении Дайнов, д-р Румян Сечков и Марийка Георгиева, експерти по проекта, оказаха съдействие на СИБ при разработването на стратегията. В процеса на тяхната работа бяха проведени широк кръг консултации с представители на всички структури на организацията, в т.ч. семинар, проведен през септември 2008 в Приморско, който позволи задълбочена дискусия между членовете на СИБ по визията, приоритетите, целите и конкретните действия на стратегията.

Документът е отражение на посоката, по която членовете на СИБ желаят организацията да поеме през следващите години. След като бяха взети предвид изказаните мнения и становища по време на обсъждането от страна на членовете на СИБ, документът беше окончателно подготвен в настоящия си вид.

Настоящият документ е представен и приет на Конференция с делегати – доброволни сътрудници на СИБ от цялата страна, проведена в София на 21-22 май 2009 г.

Стратегията е приета и от Общото събрание на СИБ.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

„Европа започва там, където се появяват скосените тротоари“

Важен индикатор за зрялостта на всяко общество е неговото отношение към най-уязвимите негови групи, като например хората с увреждания.

Държавите и обществата трябва да престанат да гледат на хората с увреждания като на обект на грижи и благотворителност, а да ги схващат като личности, всяка със собствения си уникален потенциал, способна да направи своя реален принос към развитието на гражданското общество.

Досегашните нагласи, схващания и практики водят до това, че хората с увреждания са реално изключени от живота на обществото и нямат условията за реализиране на свои фундаментални човешки права. Очевидна е и връзката между увреждане и бедност – бедността създава риск от увреждания, докато в сегашната ситуация уврежданията задълбочават бедността.

На хората с увреждания се гледа през призмата на медицинските и социални грижи. При този подход, хората с увреждания се схващат като болни и затова – различни от своите съграждани, които нямат увреждания. Оттук следва неразбиране и подценяване на нуждите, правата и потенциала на хората с увреждания. Резултатът е изолация на хората с увреждания и техните семейства.

Необходима е цялостна промяна в мисленето – една същинска културна революция, която да премести проблемите на хората с увреждания от сферата на медицината и на грижите към арената на обществените отношения и на човешките права. Ако обществото не може да посрещне интересите на хората с увреждания, то обществото е онова, което трябва да се промени.

Целта на тази промяна е хората с увреждания да живеят пълноценен живот в обществото и да участват, реално и равноправно, в неговото развитие. Защото когато една сграда е недостъпна за човек в инвалидна количка, проблемът е в сградата, а не – в количката. Необходимо е съгласието на обществото по това, че на хората с увреждания трябва да бъдат гарантирани всички права, при това по един включващ и ангажиращ ги начин.

Правото на хората с увреждания да живеят и се развиват интегрирани в обществото означава *право на достоен живот*. Достоен и равноправен живот, това означава всички хора с увреждания да могат да упражняват същата степен на избор, контрол и свобода както и останалите граждани – у дома, на местоработата и като равноправни членове на обществото. Това на

свой ред означава, че помощта, от която хората с увреждания се нуждаят в различна степен, трябва да е основана върху техните разбирания, желания и стремежи.

При „медицинския подход“ към уврежданията става дума за грижа от разстояние, оказвана на пациенти от специалисти, определени от държавата – които самите нямат увреждания. При подхода „уврежданията са въпрос на права“ става дума за интегриран подход, в който водещи са желанията и разбиранията на самите хора с увреждания.

Необходима е промяна на парадигмата, където хората с увреждания са и биват възприемани като активни, компетентни, ангажирани и отговорни автори на своя живот, взимащи решения и включени в обществените процеси граждани.

Настоящата Стратегия на СИБ си поставя за цел да насочи дейността на организацията към постигането на реална промяна на ситуацията в България, в описаната посока.

2. ПРЕДСТАВЯНЕ НА СЪЮЗА НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ (СИБ)

Съюзът на инвалидите в България (СИБ) е демократична, независима, неправителствена организация, която представлява и отстоява интересите на хората с увреждания и техните семейства пред държавните, обществените и другите органи и организации в страната и чужбина.

СИБ е създаден на Първия (учредителен) конгрес в гр. София на 14 декември 1989 г.

СИБ е юридическо лице, работещо в обществена полза, регистрирано, съгласно ЗЮЛНЦ във фирмено отделение на Софийски градски съд по фирмено дело № 684 от 1990 г.

СИБ присъства в 203 общини в България. Той е обединение на 377 организации /общински организации, дружества, клубове по интереси и др./ на хора с увреждания и техните семейства с повече от 42 000 индивидуални членове. Това са хора с различни видове увреждания.

Членовете на СИБ, заедно с тези на асоциираните организации, са 72 000 души.

Общосъюзните органи за управление са Общо събрание, Управителен съвет, Централна контролно-ревизионна комисия и Председател на СИБ и на УС на СИБ.

СИБ е лицензиран от Агенция за социално подпомагане и Агенция за закрила на детето като доставчик на социални услуги.

С решение на Министерския съвет СИБ е официално признат за Национално представителна организация в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерския съвет.

Програми

- Трудова заетост и трудова рехабилитация
- Социално подпомагане и хуманитарни дейности
- Образование и възпитание
- Транспортни бариери
- Архитектурни бариери
- Социални контакти
- Интеграция чрез изкуство, култура, спорт и туризъм

Основни дейности и услуги

- Социални услуги в общността
- Услуги, предоставяни на групи за самопомощ
- Административно-правни
- Трудово-правни
- Осигуряване на трудова заетост
- Здравни услуги и консултации
- Информационно-консултантски услуги
- Подпомагащи и благотворителни
- Разработване и управление на програми и проекти

Дейностите по рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания

1.Трудова рехабилитация чрез:

- а) Адаптация на работни места към индивидуалните особености на работници с увреждания;
- б) Реализиране на проекти, свързани с разкриването на нови работни места за лица с увреждания;
- в) Трудово-правна защита и трудово-правни консултации по трудоустрояване, трудови правоотношения и трудова рехабилитация на лица с увреждания;
- г) Оценка на остатъчната, манипулативната трудоспособност и насочване към подходящ вид трудова дейност на увредените лица;
- д) Разработване и усъвършенстване на действащата нормативна уредба, свързана с трудовата рехабилитация на хората с увреждания;
- е) Професионална квалификация и преквалификация на хората с увреждания.

2. Битова рехабилитация чрез:

- а) Разработване и реализиране на проекти за адаптация на битовите условия за живот към конкретните потребности на увредените лица;
- б) Преодоляване на транспортни и архитектурни бариери в различните сфери и на различни равнища;
- в) Преодоляване на затрудненията на хората с увреждания в бита, чрез съдействие при снабдяването с помощни технически средства;
- г) Преодоляване на комуникативните бариери пред хората с увреждания чрез разработване и реализиране на конкретни програми;
- д) Обслужващи дейности в бита на хората с увреждания и извършване на съответните услуги.

3. Социална рехабилитация чрез:

- а) Култура и изкуство - нагласа за възприемане на творчество;

- б) Образователен и поддържащ спорт;
- в) Дозиран туризъм;
- г) Социално подпомагане, социални контакти и самоорганизация на хората с увреждания;
- д) Образование, възпитание и преодоляване на автобариерите (бариери, възникнали вследствие на самоограничение) пред хората с увреждания;
- е) Информираност и обучение на хората с увреждания за техните права и облекчения.

4. Дейности по социалната интеграция на хората с увреждания чрез:

- а) Развиване на структури, адекватни на потребностите на хората с увреждания и на обществото;
- б) Поддържане на контакти на индивидуално и колективно равнище със сродни организации и структури на държавата, работещи в областта на социалната рехабилитация и интеграция на хората с увреждания;
- в) Международно сътрудничество, членство и реализиране на проекти, съвместно с чуждестранни неправителствени организации;
- г) Работа за формиране на позитивна нагласа у здравите хора, обществените организации и държавните структури към специфичните потребности на хората с увреждания;
- д) Преодоляване на проявите на дискриминация спрямо лицата с увреждания, чрез позволените от закона средства и гласност в медиите;
- е) Усъвършенстване на нормативната уредба: през 1992 г. СИБ участва в изготвянето на проекта за «Закон за национален фонд за социална рехабилитация на лица с физически, умствени и сензорни увреждания»; експерти на СИБ участват в разработването на повече от 160 нормативни и подзаконови документи; СИБ е инициатор за разработване на Европейска директива за хора с увреждания и активен участник в набирането на подписите за нея.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

СИБ е член на:

- **Мобилити интернешенъл (MI)** - Международна неправителствена организация с консултативен статут към Съвета на Европа;
- **ФИМИТИК (FIMITIK)** - Международна неправителствена организация с консултативен статут към Съвета на Европа;
- **Световен интернационал на инвалидите (DPI)** - Международна неправителствена организация с консултативен статут към ООН;
- От 2001 година СИБ е асоцииран член на Европейския форум на хората с увреждания (ЕФХУ), който е единственият признат партньор на Европейската комисия и представлява интересите на 67 млн. хора с увреждания в Европа. Мисията му е да защитава правата на хората с увреждания, да осигурява тяхната равнопоставеност пред всички официални европейски институции – Европейски парламент, Европейска комисия, Съвет на министрите - и пред институциите в страните-членки. СИБ е първата организация от бившия социалистически блок, приета за член на Форума. СИБ е водеща организация в Националния съвет на хората с увреждания в България – обединение на национално представителни организации на и за хора с увреждания. От 2004 г. НСХУБ също е член на ЕФХУ;
- На Общото събрание на ЕФХУ през ноември 2002 г. Председателят на СИБ Красимир Коцев представя инициативите на СИБ за отбелязване на Европейската година на хората с увреждания и получава изключителна подкрепа. Тези инициативи влизат в основата на програмата „България за всички“. Оттогава започва и авторитетното участие на СИБ в работата на ЕФХУ чрез председателя Красимир Коцев и на поредното Общо събрание на ЕФХУ в Атина през май 2009 г. Председателят на СИБ е избран за член на Управителния съвет на Европейския форум с пълно мнозинство.

ФИНАНСОВО И РЕСУРСНО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

Дейността на СИБ се субсидира от бюджета на Република България; от различни проекти на чуждестранни и местни организации; дарения, спонсорство и реклама в печатните издания, членски внос и др.

ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

СИБ има свой печатен орган – вестник КУРАЖ, който излиза веднъж месечно в тираж 5 000 бр. Всеки месец се издава информационен бюлетин с информационно-методическа насоченост.

През 1997 г. СИБ е издал „Стандартни правила на ООН за обезпечаване на равни възможности за инвалидите“ в тираж 1000 екземпляра.

През 1998 г. СИБ е издал „Права и облекчения за инвалидите (наръчник с нормативни документи)“ в тираж 3 000 екземпляра.

През 2000 г. СИБ е издал „Нормативни документи за изграждане на достъпна околна среда за инвалиди“ в тираж 3 000 екземпляра.

Трите издания са спонсорирани от Комисията по демокрация при посолството на САЩ в Република България.

През 2003 г. СИБ и МТСП издадоха справочника „В помощ на хората с увреждания“.

През 2007 г. СИБ издава справочник „Европа и ние“.

ПРОЕКТИ

СИБ и неговите регионални структури са разработили и реализирали множество проекти, касаещи предимно обучение, квалификация и развитие на капацитета на организацията и социалната интеграция на хората с увреждания, като например:

- Проект „Граждански контрол за качеството на живота и качеството на социалните услуги в домовете за възрастни хора с физически увреждания“, 2003 г., финансиран от фонд „Социално подпомагане“ към МТСП;
- Проект „Създаване на Бюро за социални, здравни и правни консултантски услуги за хора в неравностойно положение“, реализиран от основната организация на СИБ в Хасково;
- **Проект „Всички деца имат мечти“**, програма „Знание, успех, промяна“, реализиран от РО в Шумен;
- Проект „Предоставяне на обществени услуги и достъпна архитектурна среда за хора с увреждания“ – Брацигово, финансиран от ФРМС;
- Проект „Хората с увреждания и социалната среда“ – Своге, финансиран от ФРМС;

- Проект „Компютърът – мой пръв приятел” – Кресна, финансиран от ФРМС;
- **Проект „Музикално взаимодействие”**, финансиран от Фондация „Партньори България” и ААМР, реализиран от ОО на СИБ – Лом;
- Проект „Капацитет за изграждане на мрежа от рехабилитационно-консултативни центрове за хора с увреждания в България чрез обучение на обучители”, Програма PHARE 2001 „Развитие на гражданското общество”;
- Проект „За равен старат на инвалидите в труда и бизнеса”, програма PHARE „Социална интеграция”;
- Проект „Достоен собствен бизнес за младите хора с увреждания” - програма PHARE;
- Проект «Граждански инициативи на хора с увреждания „Европа и ние”», програма PHARE „Развитие на гражданското общество 2004”;
- Проект „Приложен автомобилен шампионат за хора с увреждания”, финансиран от АХУ и др.

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ

Българско сдружение „Детска церебрална парализа”

Работи за осигуряване на социална рехабилитация на децата с трайни увреждания, за гарантиране на равен старт в живота. Съдейства за подобряване работата на Центъра за рехабилитация. Осъществява съвместни проекти с Френската асоциация на парализиците. Редовните членове на сдружението са над 500 души.

Лекоатлетически клуб „Ахил”

Развива спортна дейност, съвместно с Българска федерация „Спорт за инвалиди” и самостоятелно, като обхваща повече от 15 000 членове. Организира участието на български инвалиди в международни спортни прояви като Нюйоркския маратон, Ситгес - Испания, Параолимпиади и др.

Съюз на хемодиализираните в България

Съюзът подпомага лечебния процес на своите членове като поддържа връзка с Експертния съвет по хемодиализа към Министерския съвет и с 62

диализни центрове в страната. С негово участие е разработена "Национална програма за снабдяването и финансирането на ХДЦ в България. Съюзът работи по проекта на университетска болница в Утрехт, Нидерландия: „Подпомагане на българските пациенти на хемодиализа“. Съюзът обединява повече от 2 000 члена.

Издава информационен бюлетин.

Национално дружество на стомираните „БУЛ-ИЛКО“

Дружеството обединява повече от 800 члена, включени в 8 регионални дружества Допълва неразвити дейности в националната система по здравеопазване, получава и разпределя консумативи за стомирано болните. Член е на Световната асоциация на стомираните от 1990 г.

Българска асоциация „ДИАБЕТ“

Обхваща диабетно болни, членове и техните семейства, специалисти и организации, заинтересовани от проблемите на диабета и лечението му. Въздейства върху държавните органи и специализираните институции за решаването на проблемите на диабетиците, провежда самостоятелна допълваща дейност за облекчаване живота на диабетиците. Асоциацията обслужва повече от 50 000 диабетно болни.

БАД членува в Световната и Европейската диабетни федерации. В регионалните структури на СИБ членуват и болни от диабет с определена инвалидна група.

Национална асоциация на слепоглухите в България

Национален съвет - 4003 Пловдив,
бул. "Марица" 21, вътрешна сграда, ет. 1, тел. 032/945-072, 088/ 603-975,
088/ 264-096

3. МИСИЯ

Ние работим за равнопоставеност, достоен, пълноценен и независим живот на хората с увреждания в България. Представяваме и отстояваме техните интереси и интересите на техните семейства пред институциите и организациите от трите сектора в страната и чужбина.

4. ХАРТА НА ЦЕННОСТИ

Ние, хората с увреждания, имаме правото, също както всеки друг гражданин, да бъдем равнопоставени пред закона. Както всички, и ние имаме правото на живот, сигурност, свобода, образование, труд, вземане на решения и щастие. Имаме правото да дадем толкова, колкото можем да дадем, и да избираме как да живеем.

- **Образование за всички**

Ние трябва да се ползваме с равен достъп до образование, специално или общообразователно в интегрирана среда и трябва да ни бъде дадено правото на избор да решаваме за нашите образователни потребности и желания.

- **Равнопоставеност в работата**

Ние, както и другите граждани, трябва да се ползваме от еднакво отношение, когато кандидатстваме за работа и за развитие на работното място. Трябва да се ползваме с правото на еднаква заплата при равностоен професионален статус и компетенции. Работодателите трябва да са готови да адаптират работното място и достъпа до него, в съответствие с нормативната уредба, така че да отговаря на потребностите на човека с увреждане.

- **Социална защита**

Ние, хората с увреждания, трябва да имаме правото на равни възможности за придвижване, вкл. от една страна на ЕС в друга, да се обучаваме, да работим, да се присъединим към член от семейството и т.н. Това изисква премахване на пречките в системата за социално осигуряване.

- **Да живеем независимо в общността и да правим свой собствен избор в живота**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме възможност да живеем на място по наш избор, да взимаме собствени решения, да ползваме услуги, които осигуряват нашата независимост и равно участие.

- **Достъп до здравеопазване и дългосрочни грижи**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме правото на достъп до качествени, достъпни и ефективни здравни услуги и грижи, създадени в съответствие с потребностите и със съгласието на всеки индивид, като тук се включват и ранна диагноза, навременна интервенция, рехабилитация и предоставяне на необходимите ресурси за нашето максимално развитие.

- **Достъп до стоки и услуги**

Ние, както и другите потребители, трябва да можем да се ползваме и реално да избираме сред пълната гама стоки и услуги.

- **Достъп до културни, спортни и развлекателни дейности**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме възможност да участваме равностойно във всички културни, спортни и развлекателни дейности, които трябва да са напълно достъпни, за да имаме възможност да реализираме нашите културни и артистични заложби.

- **Достъп до обществен транспорт.**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме възможност да пътуваме свободно и независимо с автобус, влак, самолет или кораб до избрана от нас дестинация.

- **Достъп да обществена инфраструктура**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме пълен, свободен и независим достъп до всички обществени сгради и публични пространства: паркове, ресторанти, барове, театри, молове, музеи, или до други части на изградено пространство, като тротоари, улици, пешеходни пътеки и то при безопасни условия.

- **Достъпна комуникационна и информационна среда**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме пълен достъп до всякаква информация в частния и обществен сектор във всички достъпни формати (електронен формат, писмен, Брайл, печатни букви, жестомимичен език, субтитри, лесни за четене текстове). Трябва да имаме достъп до пълната гама от електронно комуникационни инструменти, предлагани на пазара,

които ще спомогнат нашето пълно участие в социално-икономическия живот на обществото.

- **Забрана на всякакви дискриминационни и стереотипни представи за хората с увреждания**

Ние, жените и мъжете с увреждания, призоваваме към уважение и респект спрямо нашето достойнство в политическия и обществения живот, в рекламите и в медиите.

- **Равен достъп до гласуване и участие в изборни кампании**

Ние, както и другите граждани, трябва да имаме възможност да упражняваме свободно и независимо нашето право на гласуване (включително и правото на тайно гласуване и предоставяне на достъпни места за гласуване, достъпни материали и бюлетини за гласуване), а също така и правото ни да бъдем избирани за обществени постове.

5. СТРАТЕГИЧЕСКИ ВЪПРОСИ

5.1 Защо е необходима стратегията

От една страна разработването на стратегия на СИБ е важна крачка, нов етап в живота на организацията в контекста на членството на Р.България в Европейския съюз. Приоритетите и дейностите на СИБ в голяма степен попадат в обхвата на структурните фондове, така че пред СИБ и нейните членове се открива първостепенна възможност да продължат, задълбочат и разгърнат дейностите си в контекста на програмите на ЕС. Те обаче са призвани да направят това в една бързо развиваща се и доста променлива, непостоянна среда.

И от друга страна това са проблемите на хората с увреждания в България, тяхното желание и решимост да участват активно в процесите на формиране и прилагане на политики, насочени към тази общност.

Наложително е допълването на „медицинския модел“ (увреждането като болест) със „социалния модел“, спроед който уврежданията са въпрос на човешки права. Подобен процес ще породи общественото разбиране, че хората с увреждания са равноправни граждани и следователно трябва да могат да се радват на равни с другите права и поемат отговорности. Това разбиране на свой ред означава, че нуждите на всеки индивид са еднакво важни и това положение трябва да се превърне в основа на всяко планиране.

Подобно планиране изисква обществените ресурси да бъдат използвани по начин, който да гарантира, че всеки индивид има равните възможности да участва в обществения живот и развитие.

5.2 Фактори, влияещи на стратегията СИБ

Изработването на стратегия на СИБ несъмнено е подчинено на членството на Република България в ЕС, Стандартните правила на Обединените нации, гласувани от Общото събрание на ООН на 20 декември 1993 г., Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от 2006г., Планът за действие за хората с увреждания на ЕС, действащото европейско и национално законодателство, насочено към хората с увреждания, фактическото положение на тази общност в България, както и сериозната перспектива за нарастващи възможности, свързани с достъпа до структурните фондове на ЕС.

Тези перспективи и възможности, обаче, сами по себе си не осигуряват подходящата основа за изграждане на стратегията. Съществуват и много други важни фактори, които оказват влияние на стратегията и следва да бъдат взети под внимание. Това е направено по-долу в настоящия документ.

5.2.1 Нормативен контекст

Основните принципи за решаване проблемите на хората с увреждания са формулирани в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от 2006 г., която надгражда Стандартните правила на Обединените нации, гласувани от Общото събрание на ООН на 20 декември 1993 г.

В Република България въпросите, отнасящи се до хората с увреждания, са застъпени над 46 законови и подзаконови нормативни документа и стратегически документи. Ето някои от тях:

- Закон за интеграция на хората с увреждания
- Закон за защита от дискриминация
- Закон за социалното подпомагане
- Закон за здравното осигуряване
- Закон за закрила на детето
- Закон за военноинвалидите и военнопострадалите
- Закон за семейни помощи за деца
- Закон за здравето

- Закон за заетостта
- Закон за медицинските изделия
- Стратегията за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015
- Съвместен меморандум по социално включване на Република България
- Национален доклад по стратегиите за социална закрила и социално включване на Република България за периода 2006-2008 г.
- Национален план за интегриране на деца със специални образователни потребности и/или хронични заболявания в системата на народната просвета
- Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“
- Национална програма за заетост и професионално обучение на хора с трайни увреждания

В момента съществуващата нормативна уредба обаче има най-вече пожелателен характер и няма институция или орган, който да успява реално да контролира нейното прилагане. Липсва и последователна и устойчива държавна политика за реално прилагане на релевантните програми и стратегии.

Очевидна е необходимостта СИБ, в партньорство с различни институции и организации, да продължи да е инициатор на действия за прилагане на съществуващата нормативна база.

В този процес СИБ ще стъпва върху добрите практики както в България, така и от опита на други страни-членки на ЕС.

5.2.2 Фактическото положение на хората с увреждания в Република България. Анализ на проблемите

Официалните данни на НСИ за броя на хората с увреждания в страната, придобити от последното преброяване на населението, посочват цифрата 450 000. По преценка на СИБ, хората с увреждания в България са над 1 100 000. Чрез различните структури на СИБ са представени над 72 000 от тях.

Мнозинството от хората с увреждания в България са изключени от живота на обществото и са лишени от реалните възможности да реализират своите основни социални, политически, икономически и човешки права. Обществените нагласи и вярвания, произтичащи от „медицинския модел“

на проблема с уврежданията, са широко разпространени из цялото общество и всички равнища на управление. Резултатът е, че хората с увреждания и техните семейства са поставени в изолация както в общностите, в които живеят, така и в обществото като цяло.

Социално-икономически проблеми

- липса на разбиране от страна на обществото/неприетост на хората с увреждания в обществото

Хората с увреждания оценяват този проблем като първостепенен. Те считат, че в нашата страна обществото ни гледа на хората с увреждания с пренебрежение.

Всеобщо е мнението, според което качеството на живот/интеграцията на хората с увреждания изисква преди всичко преодоляване на чувството на неприемственост от страна на обществото и осигуряване на достъп до околната среда.

- недостъпна околна среда

Физическата среда е недостъпна и враждебна по отношение на хората с увреждания. Проблем, който е базисен и критичен за хората с увреждания в България.

Недостъпната околна среда има най-разнообразни проявления:

- недостъпен транспорт: в голямата си част системата за градски транспорт е морално и технически остаряла и не е пригодена за нуждите на хората с увреждания. Липсват платформи и подстъпи към превозните средства, които да са съобразени с нуждите на хората с увреждания;
- недостъпна инфраструктура и градоустройство: в по-голяма част от случаите липсват скосени тротоари и подстъпи към входовете на обществени и жилищни сгради, търговски обекти, аптеки;
- недостъпни административни сгради, което само по себе си е емблематично за завареното положение в инфраструктурен аспект и липсата на системно прилагане на политиката по отношение на достъпа на хората с увреждания;
- недостъпни в голямата си част обекти на културата.

- липса на трудова заетост

Девет-десети от онези хора с увреждания, които могат да се трудят, не са включени в пазара на труда – точно обратно на картината в национален мащаб, където над 90 процента от хората са заети.

В това отношение много се разчита на системна и последователна държавна политика, която или отсъства като такава към момента, или не се прилага и липсват каквито и да е контролни механизми. В момента съществува нормативна уредба, която има пожелателен характер и касае държавния и частния сектор, но никой не контролира дали тя се прилага или не.

- недостъпно образование

Образователните институции не са пригодени нито физически, нито програмно за реалното включване на младите хора с увреждания в образователния процес. Въпреки предприетите в последните години усилия за интегрирано образование, налице все още са примери за неосъществяване на реално включване на децата с увреждания в системата на общообразователните училища.

- неефективна жилищна политика

Съществуващата жилищна политика не е съобразена с потребностите на хората с увреждания. В резултат на това се наблюдава висока степен на недостъпност на жилищната среда. Представители на хората с увреждания не са част от институционалния механизъм за прилагане на жилищната политика. Защитените жилища не са достатъчни за нуждите на страната. Липсва система за подпомагане на хората с увреждания при прилагането на мерки за постигане на енергийна ефективност на сградите, които обитават.

- неадекватност на съществуващата социална политика

Хората с увреждания се чувстват изолирани и дори дискриминирани от обществото и от държавата в лицето на управляващите. Липсва политика, която в достатъчна степен да компенсира невъзможността на хората с увреждания да имат парични доходи и да се грижат за своето физическо и психическо здраве. Според хората с увреждания липсва ясна политика, която да диференцира хората с увреждания от здравите хора или пенсионерите, която да е адекватна икономически и най-вече да се прилага.

- недостатъчна приложимост и контрол върху изпълнението на законодателството

Според хората с увреждания нормативната уредба е остаряла и не вина-

ги приложима. В тази връзка виждат една от ролите на неправителствения сектор и в частност на СИБ - да подтиква управляващите да работят върху прилагането на нормативно регламентирания права на хората с увреждания и да се участва с конкретни предложения за промени в законодателната уредба.

5.2.3. Вътрешно-организационни проблеми

- недостатъчна материално-техническа база

Не във всички населени места, в които има присъствие СИБ, е решен проблемът с базата. В някои липсва изобщо комуникация и има отказ за взаимодействие от страна на органите на местна власт. В такива случаи проблемът с базата, която общината би трябвало да отпусне на национално представена организация като СИБ, остава нерешен. В други, базата е обща за няколко НПО, които не могат да стигнат до консенсус как тя да бъде оптимално използвана без да се създава конфликт на интереси. Във всички случаи, фактът че базата е собственост на общината и има дори фиксирано работно време създава предпоставки за проблеми.

Освен базата, налице са проблеми с техническото обезпечаване, които в голяма степен възпрепятстват сегашна и евентуална бъдеща работа.

- неефективна кадрова политика

Кадрите на СИБ към момента са недостатъчно обучени и подготвени, за да работят ефективно и да се впишат в променящите се социално-икономически условия. Дори и при наличие на желание и ентузиазъм, хората нямат необходимата подготовка да работят по проекти, използвайки компютър или прилагайки гъвкаво знания и умения за писане на проекти.

- демографски профил на членския състав

Без каквато и да е нотка на дискриминация, членовете на СИБ експлицират застаряването на членската маса като негативна и проблемна за организацията тенденция. Недостатъчно активната политика за привличане на млади хора с увреждания прави организацията по-тромава, недостатъчно гъвкава и адаптивна към динамично променящата се външна среда.

- недостатъчно ефективна комуникация между различните нива в СИБ

Комуникацията и обмяната на опит между различните звена в СИБ не е достатъчно ефективна както във вертикален, така и в хоризонтален аспект.

Наблюдава се известен дефицит и разпокъсаност на обратната връзка. Не се използват напълно ресурсите за осигуряване на информационните системи, налични в подразделенията на Съюза.

Членовете на СИБ считат, че привличането на повече експерти в структурата на Съюза, които да са по-близо до тях, ще допринесе за повишаване на информираността им по теми и въпроси, важни за хората с увреждания. Изданията на Съюза - вестник „Кураж“ и бюлетинът, не са достатъчно изчерпателен информационен източник.

5.3. SWOT анализ на СИБ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Изградени партньорства с публичната власт, социално икономическите партньори и др. организации в страната и чужбина	Недостатъчен експертен и организационен капацитет на част от структури на СИБ
Национално призната организация с покритие във всички общини	Недостатъчна мотивация сред хората с увреждания за участие в граждански инициативи
Субсидиране на дейността от страна на държавата	Недостатъчна материално-техническа база
Изграден обществен имидж	Нарушена комуникация между членовете на организацията, УС и националния офис
Наличие на човешки ресурс – експерти по направления	Недостиг на квалифицирани кадри в областта на Структурни фондове, Оперативни и общностни програми на ЕС
Наличие на опит в изпълнение на програми и проекти	Недостатъчна прозрачност при разпределяне на бюджетите в регионалните и общински организации на СИБ
Членство в управителни и консултативни органи на местно, областно, национално, европейско и международно ниво	Големи различия в професионалната подготовка на хората с увреждания и търсенето на квалифицирани кадри на пазара на труда
	Липса на актуална база данни за професионалните интереси и капацитет на членовете на СИБ
	Недоверие към възможностите на СИБ за предоставяне на соц. услуги

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Достъп до финансиращи програми	Слабо взаимодействие и координация между местните администрации и структурите на СИБ по формиране и прилагане на политики за хора с увреждания
Достъп до актуална информация за структурните фондове на ЕС	Недостатъчни финансови средства
Укрепване на връзките с европейски и международни институции, работещи по проблемите на хората с увреждания –Европейски форум на хората с увреждания, Комисии към Съвета на Европа	Недостатъчно познаване на принципите от администрацията и част от структурите на СИБ за изграждане на публично – частно партньорство
Подобряване на законодателството за хората с увреждания	Наличие на негативни обществени нагласи към хората с увреждания
Участие при формиране и прилагане на политики за хора с увреждания	Нелоялна конкуренция между НПО на и за хора с увреждания

5.4 Ключови въпроси

Няколко основни въпроса са повдигнати чрез направените проучвания и анализи:

- Как СИБ ще влияе на политическите въпроси, свързани с хората с увреждания?
- Как СИБ ще влияе на социалната политика по потношение хората с увреждания?
- Как СИБ ще влияе за прилагане на добрите Европейски практики в областта на хората с увреждания?
- Как СИБ ще допринесе за изграждането на позитивен образ на човека с увреждане?
- Как членовете ще комуникират ефективно един с друг?
- Как да се развие базата от ресурси на всички нива и да се подобри тяхната устойчивост?
- Как да се създаде обществена среда, подкрепяща хората с увреждания?

6. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Достоен живот – това означава хората да имат избор и контрол върху мощта и технологията, от които имат нужда в своето всекидневие. Всеки има нужда от помощ и технологии.

Водещият принцип трябва да стане следното положение: всеки, независимо от степента на увреждането, което има или няма, трябва да може да прави избор, от какво и как има нужда. Това означава разработването на нови политики, насочени към това, да осигуряват на хората с увреждания максималния избор и контрол върху това, как обществото посреща техните специфични нужди.

Призиванието на СИБ е да бъде коректив и партньор на местната администрация.

Визия цели, стратегически направления

Хората с увреждания да живеят достоен и равноправен живот, включени в обществото, с пълен достъп до всички права и възможности за реализация на своя потенциал, приети и подкрепяни от гражданското общество и институциите на държавата.

Онова, което искаме да видим в нашата страна, е:

- хората с увреждания да имат реален и равен достъп до пазара на труда и образованието, за да могат да постигат просперитет и независимост;
- здравеопазването, образованието и социалната политика да поставят в центъра на своята дейност реалните нужди на хората с увреждания и техните семейства, в уточняването на които нужди хората с увреждания да участват посредством постоянно функциониращи институции;
- хората с увреждания да бъдат реално въввлечени в процесите на вземане на решения по всички въпроси, които се отнасят до тях и техните нужди;
- управлението и гражданското общество реално да разберат, че отношението към хората с увреждания е въпрос на реализирането на конкретни права и реализирането на тези права да става в режим на постоянен и устойчив диалог.

Цели на стратегията:

Главна цел:

- Да се засили капацитетът и жизнеспособността на СИБ, така че всички хора с увреждания да могат да упражняват в същата степен на избор, контрол и свобода върху своя живот, както и останалите граждани, като същевременно имат реалната възможност да се включват и участват активно в общественения живот.

Стратегически направления:

Направление I:	Институционално развитие
Направление II:	Физическа среда/Достъпност/Транспорт
Направление III:	Обучение/Заетост
Направление IV:	Жилищна политика
Направление V:	Здравеопазване
Направление VI:	Обществено участие

7. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Направление I

Институционално развитие

Стратегически цели и мерки		
Стратегическа цел 1. Да се развият и представят позиции (на политиката) по ключовите аспекти в рамките на СИБ		
Мярка 1. Преструктуриране на СИБ		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
• <i>Дейност 1.</i> Анализ и оптимизиране на действащата структура	Председател на УС УС	Септември – октомври 2010
• <i>Дейност 2.</i> Създаване на малък брой комитети по политиките на организацията		
А. Съставяне на първите 3 комитета: „Структурни фондове и Програми на ЕС“ „Стопанска дейност“ „Младежи с увреждания“	УС	Октомври 2009 – окт. 2010
Б. Преглед на резултатите от първоначалното функциониране на комитетите по политиката и решение за съставяне и организиране на допълнителни комитети, както и предприемането на евентуални промени в начина им на действие	УС	2011 - януари
Мярка 2. Програма за институционално развитие		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
• <i>Дейност 1.</i> Проучване организационния капацитет на регионалните и общински структури	Председател на УС УС Председатели на УС на РО Експерти	2009-2010
• <i>Дейност 2.</i> Изготвяне на програма		
А. Определяне и инструктиране на член на УС в качеството на Ръководител “Обучение и институционално развитие”	Председател на УС	януари 2010
Б. Въвеждане и периодичен преглед на насоки за прилагане на стандарти по капацитета/качеството; популяризиране на стандартите (например, чрез популяризиране на добрата практика)	Ръководител „Институционално развитие“	януари – март 2010 (текущо за: преглед и промоция)

В. Разработване/промоция на програма за консултантска дейност и обучение за 2010 година	Председател на УС	Март 2010 / текущо
Г. Реализиране на програма за консултантска дейност и обучение за 2010 година	Ръководител „Обучение и институционално развитие“	януари – декември 2010
Д. Оценка на програмата и предлагане на институционални решения за развитие и устойчивост след 2010 г.	УС	април – май 2011

Стратегическа цел 2. Развитие на по-добра комуникационна среда

Мярка 1. Системно и ефективно информирание на обществеността за дейността на СИБ

Основни дейности:	Главна отговорност	Период
Дейност 1. Популяризиране на Стратегията за развитие на СИБ на национално и местно ниво	експерти	2009

Мярка 2. Повишаване нивото на информираност и подобряване на комуникациите между местните структури, управителния съвет и националния офис

Основни дейности:	Главна отговорност	Период
• Дейност 1. Усъвършенстване на онлайн форум за информация, консултации и обмен на идеи и практики	Външен експерт УС Председател на УС Председатели на регионални и общински структури	август – декември 2009
• Дейност 2. Актуализиране и поместване в интернет страницата на база данни с информация за правата и правомощията на хората с увреждания, отворени схеми по СФ, проекти, регистрация на НПО	Външен експерт Председател на УС УС Председатели на УС на РО	август – декември 2009
• Дейност 3. Превеждане на английски език информацията на сайта на организацията	Външен експерт Председател на УС	декември 2009
• Дейност 4. Снабдяване с компютърна техника всички общински организации	УС Председатели на регионални и общински структури	2011-2013
• Дейност 5. Създаване на отделни линкове на сайта на СИБ, които да препращат към полезна информация	Външен експерт	август – декември 2009
• Дейност 6. Обновяване съдържанието на печатните издания, съобразно потребностите на членовете	Редактор и главни експерти на информационни издания	август – декември 2009

Стратегическа цел 3. Стимулиране участието на СИБ в Оперативните програмите по Структурните фондове

Мярка 1. Да се създадат възможности СИБ да играе пряка роля при реализирането на конкретни проекти по Оперативните програми

Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Непрекъснат обмен на информация за действащите оперативни програми, отворени схеми за финансиране и възможностите за участие на структурите на СИБ	УС Експерти на СИБ Председатели на регионални и общински структури	текущ
<i>Дейност 2.</i> Допълнително и специализирано обучение за кандидатстващите структури по отношение на: - Структурни фондове, Общностни програми, Оперативни програми; - Умения за разработване на проекти, управление на проектния цикъл.	УС Експерти на СИБ Председатели на регионални и общински структури Външни експерти	текущ

Направление II

Физическа среда/ Достъпност / Транспорт

Стратегически цели и мерки		
Стратегическа цел 1. Да се осигури достъпна околна среда		
Мярка 1. Достъпна архитектурна среда за хора с увреждания		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Осъществяване на мониторинг и контрол по изпълнение на законодателството за общодостъпна среда	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
<i>Дейност 2.</i> Съдействие на местни органи на властта за разработване на маршрути за безпрепятствен достъп на хора с увреждания между най-търсените обществени сгради	Експерти Председатели на РО и общински структури	текущ
<i>Дейност 3.</i> Съдействие и консултиране за изграждане на подходи и рампи в училища, държавни институции, бизнес сгради, жилища и др.	УС Председател на УС Експерти Председатели на РО и общински структури	текущ

Дейност 4. Участие в общинските комисии, отговарящи за устройство на територията, транспорт	Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
Дейност 5. Изработване на карти в селищните места с достъпни маршрути за хората с увреждания до обществени, здравни и социални заведения	Председатели на Общински и Регионални организации	текущ
Дейност 6. Осъществяване на публично-частни партньорства за приспособяване на спортни обекти и съоръжения, с цел ползването им от хора с увреждания	УС Председател на УС Експерти Председатели на РО общински структури	текущ
Мярка 2. Достъп до транспортни услуги		
Дейност 1. Консултиране на институциите и бизнеса при изготвяне на транспортни схеми в населените места	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
Дейност 2. Консултиране и съдействие на институции и бизнеса за адаптиране на съществуващия обществен транспорт /места за хора с увреждания, подвижни рампи, тактилни ленти, звукова сигнализация	Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
Мярка 3. Достъп до комуникации		
Дейност 1. Проучване интернет страниците на държавните институции за достъпност за хора с различни увреждания	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ

Направление III.

Обучение/Заетост

Стратегически цели и мерки		
Стратегическа цел 1. Достъпно и качествено образование и обучение		
Мярка 1. Продължаване на политиката за включващо обучение на децата със специални образователни потребности		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период

<i>Дейност 1.</i> Активно лобиране за оптимизиране на системата за диагностика и насочване на децата със специални образователни потребности към системата на общото образование	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 2.</i> Непрекъснато изискване от местните органи на властта за ускоряване създаването на условия за изграждане на позитивна учебна среда, гарантираща интеграцията на децата със специални образователни потребности в общообразователното училище и детските градини чрез архитектурни подобрения	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 3.</i> Провеждане на регулярни информационни кампании за изграждане на положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици, деца и родители	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 4.</i> Лобиране за квалификация на учителите, адаптиране на стандартите за обучение, учебните помагала и подкрепа на ресурсните учители	УС Председател на УС Експерти	2009-2013
Мярка 2. Оптимизиране на системата на Помощните училища		
<i>Дейност 1.</i> Активно участие и изискване за ресурсно обезпечаване на масовите училища за прием на деца с ментални увреждания	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
<i>Дейност 2.</i> Лобиране за развитие на консултирането на родителите за интересите и способностите на детето и възможностите за подпомагане на семейството при записване на детето в общообразователно училище	Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
<i>Дейност 3.</i> Провеждане на регулярни информационни кампании за изграждане на положителни нагласи към включването на децата с ментални увреждания в масовите училища в различните общности – учители, ученици, деца и родители	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
Стратегическа цел 2. •сигуряване на условия и възможности за пълноценна социално-икономическа интеграция на хората с увреждания на свободния пазар на труда		
Мярка 1. Насърчаване професионалната квалификация и преквалификация на хората с увреждания в условията на икономика, базирана на знанието		

Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Проучване на тенденциите и потребностите на работодателите от работна сила в съответния регион	УС Председатели на регионални и общински структури	текущ
<i>Дейност 2.</i> Създаване и поддържане на актуална база данни с информация в следните масиви: - хора с увреждания (образование, квалификация, вид и степен на увреждане и др.) - работодатели (сектор, предмет на дейност, длъжности, условия на труд и др.) - обучаващи институции (лицензии, професии, форми на обучение, материално-техническа база и др.) - действащи програми и проекти и др.	Експерти Председатели на регионални и общински структури	текущ
<i>Дейност 3.</i> Активно лобиране за създаване на мрежа от регионални центрове за оценка на трудовия капацитет на хората с увреждания	УС Председател на УС на РО Експерти	2010-2013
<i>Дейност 4.</i> Създаване на Център за професионално обучение на хора с увреждания	Председател на УС Експерти	до края на 2012
<i>Дейност 5.</i> Разработване на пилотна програма за ограмотвяване, мотивация и заетост на хора с увреждания	Председател на УС Експерти	2009-2010
<i>Дейност 6.</i> Насърчаване на работодателите за действия по осигуряване на стажове, привличане на работа на завършващите средно и висши учебни заведения млади хора с увреждания на работа	Председател на УС Председател на Комитет „Младежи с увреждания“ Председатели на регионални и общински структури.	2009-2013
<i>Дейност 7.</i> Осъществяване на мониторинг и контрол за недопускане на дискриминация при провеждане на квалификационни курсове, съгласно ЗНЗ	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Мярка 2. Самонаемане на хора с увреждания		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Обучение за стартиране и развитие на самостоятелна стопанска дейност	Председател на комитет „Стопанска дейност“	2009-2013

<i>Дейност 2.</i> Оказване на специализирани консултантски услуги и подкрепа за реализиране на самостоятелна стопанска дейност	Председател на комитет „Стопанска дейност Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 3.</i> Провеждане на информационни дни за представяне на възможностите за финансиране за стартиране и развитие на собствен бизнес от Структурните фондове и Агенция на хората с увреждания	Председател на комитет „Стопанска дейност“ Председател на комитет „Структурни фондове и Програми на ЕС“ Председатели на регионални и общински структури Експерти	2009-2013
Мярка 3. Провеждане на проактивна политика за създаване на заетост на хора с увреждания		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Информирание и консултиране на работодатели от обичайна работна среда за възможностите за наемане на хора с увреждания	УС Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 2.</i> Проучване на нагласите и възможностите на хората с увреждания за трудова реализация	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 3.</i> Поддържане на актуална база данни с трудови профили на хората с увреждания, активно търсещи работа	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 4.</i> Провеждане на мотивационно обучение на хора с увреждания за придобиване на активно поведение на пазара на труда	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 5.</i> Активно сътрудничество с трудови борси (държавна и частни)	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013

Дейност 6. Изграждане на социални предприятия чрез ПЧП	УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	Пилотна фаза по ОП „Развитие на човешките ресурси“ до 22 май 2009 г., съгласно индикативната таблица на ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013
Дейност 7. Обучение на наставници на хора с увреждания за въвеждане в работа в обичайна среда	Експерти	2009-2013
Дейност 8. Активно участие в разработване на Регионални програми за заетост на хора с увреждания	УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 9. Лобиране за разработване на нови гъвкави схеми за заетост	УС Председател на УС Експерти	2009-2013
Дейност 10. Активно участие на представители на регионалните структури в Областните комисии по заетостта	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 11. Мониторинг и контрол върху дейността на институциите, отговорни за изпълнение на трудовото законодателство в България	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 12. Подготовка и информиране на хора с увреждания за възможностите за работа в държавната администрация	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 13. Създаване на мобилни консултантски екип по трудово право	УС Председатели на УС на РО Експерти	2009-2010
Дейност 14. Активно настояване пред МТСП и неговите поделения за повишаване качеството, обхвата и достъпността на социалните услуги	УС Председател на УС Председатели на регионални и общински структури	2009-2013

<i>Дейност 15.</i> Популяризиране на успешни практики в областта на заетостта	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 16.</i> Разработване на пакет от експертни услуги за подкрепа на специализираните предприятия на хората с увреждания	Председател на УС Експерти	2009-2011
<i>Дейност 17.</i> Активно участие в промяна и разработване на нормативните документи с цел запознаване на работодателите и разработването на повече стимули за наемане от тях на хора с увреждания в обичайна среда	УС	текущ

Направление IV.

Жилищна политика

Стратегически цели и мерки		
Стратегическа цел 1. Развитие на жилищна политика, съобразена с потребностите на хората с увреждания		
Мярка 1. Достъпна жилищна среда		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Участие на представители на хората с увреждания в общинските жилищни комисии	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 2.</i> Съдействие за приоритетно настаняване и замяна на нуждаещи се хора с увреждания в общински жилища	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 3.</i> Съдействие за замяна на жилища на хора с увреждания с общински жилища, намиращи се на първия етаж на сградата	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 4.</i> Разработване на проекти за доставка на социална услуга „Защитено жилище“ за хора с увреждания	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013

<i>Дейност 5.</i> Лобиране пред общинските власти за разработване на проекти за саниране и енергийна ефективност на жилищни сгради, собственост на хора с увреждания	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 6.</i> Настояване пред Общинските съвети за осигуряване на целеви средства за ремонт на жилища на хора с увреждания	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 7.</i> Провеждане на консултации на хора с увреждания за картотекиране, актуализиране на картотеки, реда и начина за придобиване на общински жилища	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013

Направление V.

Здравеопазване

.Стратегически цели и мерки		
Стратегическа цел 1. Качествено и достъпно здравеопазване		
Мярка 1. Осигуряването на комплексна рехабилитация за хората с увреждания		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> Здравно обучение на хората с увреждания	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 2.</i> Създаване на групи за взаимопомощ	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 3.</i> Проучване потребностите на хората с увреждания от социални услуги	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2010
<i>Дейност 4.</i> Доставка на социални услуги от СИБ, като държавно делегирана дейност	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2010

<i>Дейност 5.</i> Активно лобиране пред местната и държавна власт за разработване на програми за превенция на уврежданията	УС Председател на УС Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2010
<i>Дейност 6.</i> Настояване пред МНЗ и регионалните инспекции по здравеопазване за разработване на програми за последователно провеждане цялостния процес на рехабилитация – медицинска, професионална и социална	УС Председатели на УС на РО Експерти	2009-2011
<i>Дейност 7.</i> Консултиране и съдействие на членовете на организацията за включване в програми за рехабилитация	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
<i>Дейност 8.</i> Популяризиране на успешни международни и местни практики за комплексна рехабилитация	УС Председател на УС, Председатели на УС на РО Експерти	2009-2013
<i>Дейност 9.</i> Провеждане на здравно-информационни кампании	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013

Направление VI.

Обществено участие

Стратегически цели и мерки		
Стратегическа цел 1. Повишаване на общественото съзнание по отношение на хората с увреждания и възпитаване на респект към правата и достойнството им		
Марка 1. Повишаване на общественото съзнание относно способностите и приноса на хората с увреждания		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
<i>Дейност 1.</i> инициране и провеждане на ефективни кампании за повишаване на общественото съзнание, акцентиращи върху позитивни примери за успешно реализирани хора с увреждания	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013

Дейност 2. Инициране на съвместни дейности и прояви с деца с увреждания с цел изграждане на всички равнища на образователната система, на отношение на уважение към правата на хората с увреждания	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 3. Подпомагане провеждането на програми за обучение и информиране на местните общности по отношение на хората с увреждания и техните права	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 4. Привличане на видни личности на местно и национално ниво, подкрепящи каузата на хората с увреждания и включването им в кампании за позитивиране нагласите на общността	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Мярка 2. Разработване и прилагане на последователна медийна политика, с оглед стигането до обществено мнение по най-мощния канал на комуникация		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
Дейност 1. Разработване и прилагане на учебителна програма, насочена към медийни ръководители и журналисти от местните и национални медии	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 2. Насърчаване на местните и национални медии да представят хората с увреждания по начин, представящ техните силни страни и потенциал, чрез предоставянето на съответни материали и активно търсене на изява	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 3. Активно популяризиране на изданията на СИБ, в т.ч на в-к Кураж	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Стратегическа цел 2. Постигане на постоянно представителство на СИБ във всички релевантни институции с цел гарантиране на участието на хората с увреждания в цялостния цикъл на изработване и прилагане на политики		
Мярка 1. Повишаване капацитета на хората с увреждания и представляващите ги структури да участват в процесите на взимане на решение		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
Дейност 1. Разработване и прилагане на учебителна програма за повишаване на капацитета на активистите на СИБ в областите лидерство, застъпничество, разработване на политики	Експерти, Председатели на РО	2010-2013

Дейност 2. Инициране или подпомагане на застъпнически кампании по значими за месните общности въпроси	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 3. Мониторинг на прилагането на политиките на местно ниво	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 4. Мониторинг на изпълнението на държавно делегираните социални дейности	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Марка 2. Осъществяване на работещи партньорства със заинтересованите страни		
Основни дейности:	Главна отговорност	Период
Дейност 1. Организиране и провеждане на местни, регионални и национални форуми с цел установяване на партньорства с релевантните институции	Експерти Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 2. Разработване и прилагане на програма за разяснение и обучение на съответните експерти, държавни служители и политици на принципите и практиките за интегриране на хората с увреждания	Експерти	2009-2013
Дейност 3. Регулярен процес на събиране на информация и предложения отдолу нагоре за необходимите промени в националната/местна политика и последваща законодателна инициатива	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 4. Инициране и поддържане на работещи партньорства на местно ниво с други НПО, представляващи интересите на уязвими групи	Председатели на регионални и общински структури	2009-2013
Дейност 5. Поддържане на активната роля на СИБ в НСИХУ и НСХУБ и други партньорски организации в страната и чужбина	Председател на УС	2009-2013

8. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

За изпълнение целите на стратегията, СИБ ще трябва първоначално да направи следното:

- Осигуряване на допълнителни средства и компетенции;
- Сътрудничество и партньорство със съществуващи организации, които споделят целите и задачите на организацията;
- Реформа, свързана с трансформиране на персонала и структурата на съюза за осигуряване на ефективни и ефикасни дейности и услуги за мрежата и Управителния съвет;
- Въвеждане на система за ефективна комуникация с членовете на организацията, която да позволи на СИБ да играе ефективна роля, посредническа функция и отговорности и да оценява постигнатите резултати.

9. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА, АКТУАЛИЗАЦИЯ

Индикатори за наблюдение и оценка

Предложените количествени и качествени индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на плана отговарят на изискванията за измеримост, съпоставимост и достъпност.

Направление I

Институционално развитие

- Брой създадени комитети по политиката на СИБ;
- Ефективно работещ Експертен съвет;
- Приета нова Програма за институционално развитие;
- Степен на реализация на Програмата за институционално развитие;
- Брой подготвени собствени проекти на нормативни актове;
- Брой подготвени от СИБ становища по промени в нормативната уредба;
- Приети промени в структурата и дейността на СИБ;
- Брой експерти, работещи в мрежата на СИБ;

- Брой нови компютърни конфигурации;
- Брой разработени проекти за финансиране по Европейски програми и Структурни фондове;
- Брой проекти, финансирани от структурните фондове на ЕС;
- Брой проведени информационни кампании за условията за кандидатстване;
- Брой проведени от СИБ обучения на членове по подготовка и управление на проекти;
- Брой поместени нови материали и рубрики в електронната страница на СИБ;
- Подобрено съотношение между брой подадени и брой одобрени проекти на СИБ;
- Относителен дял на средствата по проекти в общия бюджет на СИБ;
- Брой нови рубрики във вестник „Кураж“;
- Брой регистрирани посещения в онлайн форума;
- Брой положителни публикации и предавания на темата хората с увреждания в националните и местни медии;
- Брой приети нови членове в СИБ.

Направление II

Физическа среда/Достъпност/Транспорт

- Брой мониторингови доклади по изпълнение на законодателството за общодостъпна среда;
- Брой разработени маршрути за безпрепятствен достъп на хора с увреждания между най-търсените обществени сгради;
- Брой проведени консултации за изграждане на подходи и рампи в училища, държавни институции, бизнес сгради, жилища;
- Брой представители на СИБ, участници в Общински комисии, отговарящи за устройство на територията, транспорта;
- Брой разработени карти в селищните места с достъпни маршрути за хората с увреждания;

- Брой публично-частни партньорства за адаптиране на спортни съоръжения за хора с увреждания;
- Брой проведени консултации за подготовка на проекти за достъпна среда;
- Брой разработени проекти за достъпна среда;
- Брой проучени електронни страници на институции за достъпност за хора с увреждания.

Направление III.

Обучение/Заетост

- Разработено предложение за оптимизиране на съществуващата методика за диагностициране и насочване на деца със специални образователни потребности към системата на общото образование.
- Минимум една успешна кампания за подобрена архитектурна среда в училище или детска градина за всяка община.
- Минимум една информационна кампания на ниво планов регион за позитивиране на нагласите на общността по отношение на интегрираното образование.
- 25% повишение на позитивните отговори от страна на общността по отношение на интегрираното образование (измерено чрез проучване на общественото мнение преди и след кампаниите).
- Минимум две срещи с РИ на МОН на общинско ниво с цел оказване на подкрепа за въвеждане на интегрирано образование (архитектурна среда в училище, преквалификация на учители, назначаване на ресурсни учители).
- Организирана и проведена една национална работна среща по проблемите на интегрираното образование.
- Брой работни срещи с работодатели и социално-икономически партньори
- Брой работодатели, включени в базата данни;
- Брой регистрирани в базата данни хора с увреждания, активно търсещи работа;

- Брой обучаващи организации, включени в базата данни;
- Брой лицензирани професии от НАПОО;
- Брой обучени членове на СИБ в Центъра за професионално обучение към СИБ;
- Брой въведени нови обучителни модули;
- Брой обучени наставници на хора с увреждания за въвеждане в работа в обичайна среда;
- Брой консултирани хора с увреждания за стартиране на стопанска дейност;
- Брой новосъздадени фирми от хора с увреждания;
- Брой новосъздадени социални предприятия;
- % заети членове на СИБ в трудоспособна възраст;
- Брой разработени програми за заетост на хора с увреждания;
- Брой финансирани програми за заетост на хора с увреждания;
- Брой проведени консултации в областта на трудово-осигурителните отношения на хора с увреждания;
- Брой нови гъвкави схеми за заетост на хора с увреждания;
- % заети хора с увреждания в държавната администрация;
- Брой проекти, финансирани от структурните фондове;
- Брой адаптирани работни места за хора с увреждания;
- Брой популяризирани положителни практики за заетост на хора с увреждания;
- Брой нови социални услуги, предоставяни от СИБ.

Направление IV.

Жилищна политика

- Брой представители на СИБ, участници в общински жилищни комитети;
- Брой нуждаещи се хора с увреждания, настанени в общински жилища;

- Брой хора с увреждания, заменили жилищата си с общински;
- Брой разработени проекти за „Защитено жилище“;
- Брой финансирани проекти за „Защитено жилище“;
- Брой консултирани хора с увреждания за картотекиране, актуализиране на картотеки, реда и начина за придобиване на общински жилища;
- Размер на отпуснати целеви средства за ремонт на жилища на хора с увреждания.

Направление V.

Здравеопазване

- Брой хора с увреждания, преминали здравно обучение;
- Брой новосъздадени групи за взаимопомощ;
- Брой насочени лица с увреждания към програма за рехабилитация;
- Брой лица с увреждания, участвали в програма за рехабилитация;
- Брой хора с увреждания, включени в проучване на потребността им от социални услуги;
- Брой нови социални услуги от СИБ – делегирана от държавата дейност;
- Приета програма за превенция на уврежданията;
- Степен на изпълнение на програмата за превенция на уврежданията;
- Приета програма за комплексна рехабилитация;
- Степен на изпълнение на програмата за комплексна рехабилитация;
- Брой популяризирани успешни международни практики за комплексна рехабилитация;
- Брой проведени здравно-информационни кампании.

Направление VI.

Обществено участие

- Проведени 6 застъпнически кампании;

- Реализирани 28 инициативи за включване на деца с увреждания в съвместни инициативи с деца от масовите училища;
- Проведени 6 информационни кампании за правата на хората с увреждания;
- Разработена и осъществена програма за обучение на журналисти;
- Минимум 50 публикации/излъчвания на позитивни примери за успешно интегрирани хора с увреждания годишно;
- Увеличаване на тиража на в-к Кураж с 10%;
- Проведени 14 форума за партньорство с релевантните институции.

Наблюдението и оценката за напредъка по основните стратегически направления се осъществяват етапно от Управителния съвет на СИБ. Постигнатите резултати се систематизират в ежегодния отчет за дейността на СИБ, който се утвърждава от Общото събрание. За срока на действие на Стратегията ще бъдат извършени и два по-задълбочени анализа на напредъка, които ще се внесат за разглеждане от Общото събрание през 2010 г. и 2013 г.

Въз основа констатираните в етапните оценки изводи и препоръки, се осъществява **периодична актуализация** на Стратегията. Тя е отворена за внасяне на необходимите изменения и допълнения в зависимост от промените във вътрешната и външна среда за дейност на организацията.

